



ב"ה, כז אייר תשפ"ו
14.05.2026
תיק מס' 85128

פסק דין

בעניין שבין	לבין
– התובע	– הנתבעים
מנהל עבודה	בעלי בית

א. רקע

התובע בנה ושיפץ את בית הנתבעים באחד היישובים ביהודה ושומרון. ההסכם בין הצדדים נחתם בתאריך 26.2.23 (להלן: ההסכם) והעבודה היתה אמורה להסתיים תוך 120 ימי עבודה. התובע הוגדר כמנהל עבודה שאיננו קבלן, כאשר הנתבעים מוגדרים כקבלנים והתובע כמנהל עבודה שמקבל 20% מהכספים המשולמים. בהסכם נכתב כי אין על התובע שום אחריות על טיב העבודה, הפיקוח, והקונסטרוקציה, והוגדרו התפקידים המוטלים עליו. יחד עם זאת, היה ברור לצדדים שאין לנתבעים שום יכולת מקצועית או אחרת להיות קבלנים ומטרת הסעיף היא להוריד מהתובע את האחריות על מנת להזיל עלויות.

בפועל העבודה לא הסתיימה עד לפרוץ המלחמה בשמחת תורה תשפ"ד, בה התובע גייס את עצמו להגמ"ר, ונאסר להכניס פועלים פלשתינאים ליישוב. התובע חזר מהמילואים בתאריך 26.11.23. מתאריך זה התובע סבר שהחווה בין הצדדים נגמר כיוון שאין כעת את מי לנהל, אולם המשיך בעבודתו בבית כמעט לבדו ועשה ניסיונות להביא פועלים יהודים שלא צלחו (להלן: התקופה השנייה). בתקופה זו התובע החליט, בלי לעדכן את הנתבעים, לשנות את תנאי עבודתו כיוון שאין עובדים לנהל. מעתה התובע הגדיר את תנאי העסקתו כיומית על סך 1,500 ₪ + מע"מ.

ב-7.3.2024 לאחר שנודע הדבר לנתבעים הם עצרו את העבודה. בסופו של דבר הצדדים החליטו לעשות פגישת גישור ב-26.6.24. בשלב זה היה לנתבעים יתרת חוב של 54,931 ₪ לתובע. בתום הפגישה ניסו הנתבעים למצוא קבלן אחר שישלים את העבודה בבית אך ההצעות היו גבוהות מאוד והם נסוגו מגישה זו.

לאחר דין ודברים ב-2.9.2024 התובע חזר לעבוד בבית כאשר הגדרתו היא כפועל בלבד המקבל יומיות של 1,500 ₪. אולם התובע למעשה המשיך וניהל את כל הבנייה (להלן: התקופה השלישית). בסופו של דבר הנתבעים נכנסו לדירה המשופצת ב-25.04.25.

לאחר שהתגלו בין הצדדים חילוקי דעות ולאחר מספר ניסיונות גישור מסוגים שונים הוגשה התביעה.



בית הדין הוציא החלטת ביניים הקובעת את העקרונות לחיובו של התובע על פגמים בעבודתו בתקופות השונות של הפרויקט.

ב. טענות התובע

1. **יתרת חוב** - הנתבעים נותרו חייבים לתובע סכום של 51,566 + מע"מ. התובע פירט את הסכומים שהנתבעים חייבים לו בדף שהוגש לבית הדין. בין השאר התובע עבד לטענתו באתר במשך 47 ימי עבודה כפועל (החל מה 26.11.23) במהלך התקופה השנייה.

בדוא"ל לבית הדין מתאריך 13.4.2026 ובסיוור של בית הדין בתאריך ב' אייר תשפ"ו (בהקלטה החל מהשעה הרביעית) התובע אמר שלשיטתו החשבון שהגיש לבית הדין נכון אולם הוא לא יתווכח אם יורד סכום מסויים מהתביעה בשל גביית 20 אחוז דמי ניהול מקניית חומר שנעשה על ידי הנתבעים בתקופה השנייה, החומר המדובר חושב על ידי התובע כ 76,000 ₪, עליו תבע 20% דמי ניהול אולם למעשה ייתכן ולא מגיע לו דמי ניהול עבור זה. ס"ה הפחתה של 15,200 ₪, לפי זה עדכון התביעה הוא: 36,366 ₪ + מע"מ.

בטענות הצדדים האחרונות השיב התובע על דברי הנתבעים כי ביקש לגבות 20% דמי ניהול מחומרים שנרכשו בתקופה השנייה, סך כל החומרים שעליהם נגבה בטעות הוא 36,172 ₪, עליהם התובע ביקש לגבות 7,234.4 ₪, ואמר: "אני לא יכול לאשר או לסתור את הטענה אך תשלומים לחנויות ערבים אף פעם לא מתייחסים לחודש עוקב אלא עושים חשבון אחת להרבה חודשים".

2. **חוב לתשלום לשרברב** – 14,300 + מע"מ.

3. **השכרת פיגום לצורך השיפוץ** – 31,200 + מע"מ.

4. **זכויות סוציאליות של פועלים פלסטינאים** - כנגד התובע הוגשה תביעה של עובדים פלסטינאים בדבר תנאי העסקתם. התביעה נדונה בבית משפט והסתיימה בהסכם פשרה. מאחר ובהסכם קיבלו הנתבעים על עצמם "חבות מעבידים אם תהיה כזו" הרי חלקם של הנתבעים בתביעה זו הוא – 41,788 + מע"מ. בדיון בבית הדין התובע הפחית את סכום תביעתו בחצי, כלומר 20,894 ₪ + מע"מ (פרוטוקול דיון 2 עמ' 25), ולאחר קבלת פסק הדין מול פועל פלסטינאי נוסף דרש 4,659 ₪ נוספים עבורו.

5. **6 ימי עבודת פיקוח** – על ימים אלו התובע כתב כמה פעמים שלא ידרוש תשלום בגינם אולם במהלך הדיון המשפטי תבע עבורם תשלום, ס"ה 9000 ₪ + מע"מ.

סך הכל 116,429 ש"ח + מע"מ.

תביעת המע"מ



בהסכם, המע"מ מוטל על הנתבעים. למרות זאת הצדדים מודים שהתובע הסכים לקבל סכומים במזומן ללא מע"מ (פרוטוקול דיון 2 עמ' 14, ודברים שנאמרו בסיור בית הדין ב' אייר). אולם כעת התובע טוען כי איננו מוכן לקחת סיכונים והוא דורש את תשלום המע"מ לפי ההסכם.

ג. טענות הנתבעים

1. **יתרת החוב** - בדיון הראשון (פרוטוקול דיון 1 עמ' 7) הנתבעים הודו בחוב בכמה הסתייגויות: ליקויים והתשלום עבור התקופה השנייה, וכן תשלום המע"מ. אולם לאחר התארכות הדיונים הנתבעים חזרו בהם ובקשו לעשות חשבון מחדש לאחר שראו כי התובע דורש מהם סכומים שאינם מדויקים (לדוגמא: התביעה של הפלסטינאים).

א. **התשלום עבור התקופה השנייה** – 38,000 ₪ מהסכום שנותר לתשלום הוא עבור תקופה זו (פרוטוקול דיון 2 עמ' 3) הנתבעים סבורים כי העובדה שהתובע החליט על דעת עצמו לשנות את תנאי העסקתו בלי ליידע אותם ולגבות 1,500 ₪ עבור כל יום עבודה התקבלה רק למפרע ואיננה מחייבת אותם. אמנם בסופו של דבר הם המשיכו לעבוד עם התובע בתקופה השלישית, ואחרי פגישת הגישור אף הסכימו במפורש לתנאים אלו, אולם הם רואים בכך אונס, שכן במצב הנוכחי של העבודה לא היתה להם כל אפשרות להכניס קבלן אחר לאתר. התובע תרם רבות לכך שאף קבלן לא הסכים לבוא להשלים את העבודה שכן התכניות שנו על ידו והעבודה לא דמתה בדבר לתכניות דבר שגרם לקבלנים להתרחק עוד יותר. הנתבעים הסכימו לשינויים אלו, אולם התובע בשום שלב לא שיקף להם נכונה את ההשלכות להסכמות אלו (פרוטוקול דיון 2 עמ' 6).

לפיכך הנתבעים סבורים כי יתרת החוב שלהם נמוכה אם כי הם לא ציינו את ההשלכה הכספית המעשית העולה מטענה זו.

ב. **טעויות חישוב** – (1) **דמי ניהול עבור קניית חומרים**: התובע ביקש לגבות 20% דמי ניהול מחומרים שנרכשו בתקופה השנייה, סך כל החומרים שעליהם נגבה בטעות הוא 36,172 ₪, עליהם התובע ביקש לגבות 7,234.4 ₪, (זאת מעבר ל-15,200 ₪ עליהם הודה התובע בסיור בית הדין ובדוא"ל לבית הדין שהוא לא יעמוד על כך שמגיע לו דמי ניהול עליהם).

(2) **דמי ניהול עבור שכר פועלים בתקופה השנייה**: התובע ביקש לגבות 20% דמי ניהול משכר עובדים בתקופה השנייה, שכר העובדים עולה לכדי 42,963 ₪, עליהם נגבו דמי ניהול בסך 8,592.6 ₪. בסיור בית הדין התובע הסביר שנשמט מהחשבון שכר מזגנים עליו לא גבה שום תשלום אולם הנתבעים סבורים שאין הדבר כן ואכן נגבה מהם תשלום גם עבור המזגנים.

לסיכום, לטענת הנתבעים יתרת החוב היא 8,592.6 - 7,234.4 - 15,200 - 51,566 = 20,539.

2. **התשלום לשרברב** – הנתבעים הודיעו בבית הדין כי השרברב הסכים שהתשלום יבוצע לאחר הסדרת כל הדין ודברים עם התובע. ולכן אין זה קשור לתובע.



3. **השכרת פיגום** – התובע מעולם לא דרש תשלום עבור זה ואם היה מתוכנן לדרוש תשלום עבור הפיגום הרי הצעת המחיר הראשונה היתה לא מתאימה ולא אפשרית. ולכן התובע מחל על התשלום הנ"ל.

4. **תביעת העובדים הפלסטינאים** – הנתבעים טוענים כי אין להם שום חובה סוציאלית כלפי הפועלים, שכן חבות מעבידים נוגעת אך ורק לנזקי גוף שלא היו. כמו כן, אם נפגעו הזכויות של הפועלים מלוא האחריות מוטלת על התובע שכן התובע דרש מהנתבעים תשלום עבור הפועלים, ולא הסדיר את זכויותיהם הסוציאליות כראוי. משמעות 'חבות מעבידים' שבהסכם היא לשלם את הנדרש, אולם הסדרת הזכויות הוטלה על התובע שניהל את העובדים בפועל ולא על הנתבעים שלא עמדו עם הפועלים במגע ישיר. בנוסף, אין שום הוכחה לכך שעבדו בביתם מספיק ימים בכדי שתחול עליהם חובה כספית כל שהיא. טענותיהם אלו התקבלו על ידי בית המשפט בתביעה אחרת שהוגשה כנגדם ע"י פועלים אחרים, והנתבעים לא חוייבו לשלם דבר לפועלים.

5. **ימי עבודת פיקוח** – הנתבעים סבורים כי מאחר והתובע מחל על כך כמה פעמים אין לו זכות לדרוש כעת תשלום עבור עבודה זו.

6. **ליקויים** - הנתבעים טוענים כי יש ליקויים רבים בבית והגישו לבית הדין חוות דעת התומכת בכך. הם מסתמכים על כך שבפועל התובע נהג כקבלן. אף אם טענה זו לא תתקבל יש לתובע אחריות על עבודות שביצע בעצמו דוגמת שער הגבס והחשמל, ובמקרים בהם יש ליקויים בעבודות אלו עליו לשאת באחריות על כך.

7. **איחור** - הנתבעים טוענים כי האיחור הרב ועצם העובדה שהדירה לא נמסרה בזמן נובעת ממחדלים של התובע ועליו לשאת באחריות על כך. העבודה התעכבה מספר שבועות בגין "מרד" של פועלים שפרץ בבית אחר, והנתבעים סבורים שהמרד פרץ בגין התנהלות התובע ואין זה נחשב כ"מכת טבע".

8. **תשלום מע"מ** – מאחר והתובע אמר בעל פה שכל תשלום שיוכל להעביר במזומן ולא יעבור דרך החברה שלו לא יחוייב במע"מ תנאי זה עדיין קיים והתובע לא יכול לחזור בו מתנאי זה. הוכחה לכך שמראש העסקה נעשתה ללא מע"מ ניתן לראות מכך שהיה ידוע לכולם שהנתבעים לא יוכלו לעמוד בסכומים הגבוהים מ700,000 ₪ ואם הסכום היה כולל מע"מ הרי העסקה מראש לא היתה יוצאת אל הפועל.

ד. נושאים לדיון

1. על אילו ליקויים התובע אחראי לפי פסק דין ביניים של בית הדין, ומה גובה התשלום עליהם.
2. האם התובע זכאי לתשלום עבור השכרת הפיגום.
3. האם התובע זכאי לתשלום עבור עבודת השרברב.
4. האם התובע זכאי לתשלום בגין תשלום פיצויי פיטורים לעובדים פלסטינאים.



5. האם התובע זכאי לתשלום בגין ימי עבודתו כפקח על עובדים אחרים.
6. האם התובע רשאי היה לשנות את תנאי העסקתו ללא עדכון הנתבעים בתקופה השנייה, ומהן תנאי העסקתו בתקופה זו.
7. מהי יתרת התשלום לתובע.
8. האם סכומים אלו חייבים במע"מ.
9. הוצאות משפט.

ה. החלטת בית הדין בפסק הביניים, וחייב התובע בתיקון ליקויים

לפני ההכרעה הסופית בפסק דין זה, ולפני הסיור בבית הנתבעים, בית הדין הכריע מהו היקף האחריות של התובע על ליקויים שונים שנטענו על ידי הנתבעים. בפסק ביניים קבע בית הדין את הכללים הבאים:

1. לתובע אחריות על הדברים הבאים:
 - א. נזקים שגרם במישרין או שנגרמו עקב הסתמכות עליו, **ככל אדם**.
 - ב. עדכון הנתבעים על פגמים שהיו ידועים לו, כדי לאפשר להם לפנות לקבלנים הרלוונטיים.
 - ג. עמידת הבנייה בתנאי ההסכם, ובכלל זה:
 1. התאמת החומרים למוסכם.
 2. תיאומים עם מהנדס.
 3. התאמת הבניה לתכנית האדריכלית המאושרת.
 - ד. חריגה מתכניות בנייה- במקרה של בנייה שלא בהתאם לתכניות וגרימת נזק – האחריות מוטלת על התובע. נטל ההוכחה על שינוי בתכניות מוטל עליו.
- ע"כ לשון החלטת הביניים.
- בנוסף, מובן מאיליו שעל עבודה שסוכמה ולא נעשתה או נעשתה חלקית לא מגיע שכר.
- לאחר החלטת הביניים ערך בית הדין סיור בבית הנתבעים בכדי להכריע האם ישנם ליקויים עליהם התובע אחראי. הצדדים הסכימו שבית הדין יעריך את התשלומים אם ישנם כאלו מתוך פשרה הקרובה לדין.

להלן מצורפת טבלה עם מסקנות בית הדין:



ליקוי	חיוב וסכום	נימוק
קיר תמך צמיגים – לא תקני	אין חיוב	הקיר נבנה בהסכמת הנתבעים, כפתרון לפינוי הפסולת
קיר תמך שכנים סדק ¹	אין חיוב	התובע טוען שהקיר תקין ושיקול דעתו כאיש מקצוע לגיטימי היות שהצדדים בחרו להימנע מחוות דעת מומחה. בנוסף הקיר נבנה ע"י פועלים ולא ע"י התובע, וממילא אין התובע נושא באחריות בהתאם להסכם
שירותי הורים, ניתוק בין הקיר וסדק	אין חיוב	הפער נובע מהצמדת בנייה קלה לבנייה רגילה שהוסכמה. הנתבעים טענו שהוכרחו לפתרון הזה בגלל שינויים קודמים. היות שגם שינויים אלו בוצעו בהסכמה גם הם אינם באחריות התובע.
קירות עקומים	אין חיוב	הוסכם ע"י הצדדים להוריד סעיף זה
הנמכת גבס	אין חיוב	אפשרות התיקון קיימת גם היום כמעט באותה עלות. שיקול הדעת סביר
קיר גבס ביחידת דיור עקום	אין חיוב	חדר ביחידה סוכם כקומבינה ותיקין
גובה תקרות	אין חיוב	השיקול שיגרום למדרגה אצל השכן מלמעלה סביר ונכלל בפטור מאחריות, גם בהנחה שמותר הלכתית לגרום למדרגה. כ"ש שהדעת נותנת שאסור [בגלל חלוקת אוויר המגרש. שצריכה להיות סימטרית]
מידות חדר אורחים	אין חיוב	הסכמה לשינוי מהיחידה ע"י הנתבעים
דלת יחידה	אין חיוב	אינסרט תקין. אחריות חברת דלתות
רוחב דלת כניסה	אין חיוב	אילוצים פיזיים, אין בתוכנית התייחסות מפורשת לרוחב הדלת. יתכן שאפשר למצוא דלת רחבה יותר – אחריות חברת דלתות ומתקין

¹ בית הדין הבהיר לנתבעים - שאישורו זאת- כי בית הדין איננו מתייחס לפן הבטיחותי שעל הנתבעים לברר בעצמם.



לסענת הנתבעים יש תוכנית לדלת 90. לא הוכחה		
אילוץ חלון ורווח בינו לדלת	אין חיוב	רוחב יציאה מחדר כביסה
התובע טען לאילוץ בגלל עמודים, בית הדין סבור שאילוץ זה לא משכנע.	אחריות התובע	רוחב דלת חדר הורים צר מידי
הודגם מרחק קטן שנעשה, ורווח אדמה שהושאר, ומתאים לכמות הניקוז. החדר נבנה בידי התובע ואחריותו עליו, אולם הנזק לא הוכח. היות שהחדר נבנה כקומבינה ואינו חוקי לא נדרש שיעמוד בתקן אלא שלא יהיה נזק. לא היתה רטיבות בחורף קודם למרות ריבוי גשמים.	אין חיוב	מרחק יחידה מקיר תמך
תוכנן בהתאם לנסיבות	אין חיוב	רוחב שירותים ביחידה
אילוץ בגלל עמודים הנתבעים טענו שהוסיף לצפות את העמודים ולא רק ביניהם, התובע הכחיש. היות שציפוי העמודים דורש מאמץ ועבודה, ולא הוסבר ההיגיון שהתובע יבצע אותו בית הדין מקבל את הכחשת התובע.	אין חיוב	קיר חדר ילדים
ניתנת לביצוע גם כעת, לא שולמה	אין חיוב	דלת הזזה בחדר כביסה
בוצע ע"י איש איטום והאחריות עליו	אין חיוב	שלולית בגג
נקנה בגלל חוסרים – הוסכם ע"י הצדדים להסיר סעיף זה	אין חיוב	קרמיקה פגומה
הטעות ברורה, ומשמעה שהוראת התובע לפועלים לא הועברה נכונה, בפרוטוקול דיון ראשון הנתבעים אמרו שבוצע ע"י פועל וממילא מנוכה רק זמן העבודה של התובע – הוראה ופיקוח	ניכוי זמן של העבודה התובע ²	חריגה קרמיקה במטבח מהמוסכם

² מחיר שעת עבודה של התובע 166.6 ש"ח + מע"מ.



חוסרים שהוסכמו	אין חיוב	קרמיקה שירותי אורחים
יכול להיעשות, לא שולם.	אין חיוב	השלמת חיפוי
לא ברור בדיוק על מה מדובר, נורות ליבון נמשכות ידנית במשחק בחוט	אין חיוב	קופסאות חשמל
יכול להיעשות לא שולם	אין חיוב	השלמה בלוח חשמל
אילוץ בשל קיר צר	אין חיוב	מתג שירותים
טענת הנתבעים שדובר על כך. גם אם לא, הפגם בולט לעין ודורש שיקול דעת. העבודה באחריות הרצף. התכנון באחריות התובע	למרות שהרצף ריצף, הבעיה לא בביצוע אלא בתכנון. זמן העבודה שמסביב לקרמיקה מנוכה. עבודתו כפועל תכלול העבודה ותכנונה – בפגם בולט	קרמיקה שירותים לא רוצפה נכון מבחינת צבעים
טענת התובע שהחשמלאי אמר שגבולי. טענת הנתבעים שאמר שלא עובר. התקנת מתג חשמלי דורשת את שיקול טופס 4 (כשידוע שנדרש) כחלק מביצוע העבודה, ולא מספיק שיהיה גבולי במחלוקת, לכן גם לדברי התובע נושא באחריות. היות שהתובע הציע אפשרות של סגירה זמנית בגבס שעלותה נמוכה, אחריותו מוגבלת אליה. הצדדים לא ידעו להעריך את עלות עבודת החשמלאי.	שינוי המיקום באחריותו – היות שהתקנת המתג נעשתה ע"י התובע. בפועל השינוי בוצע ע"י חשמלאי אחר. היות שהתובע הציע אפשרות זולה יותר	מתג דוד – התקנה שגויה



	לפתרון מחושב לפי האפשרות הזולה	
צבע	אין חיוב	לא הובררו הליקויים
ריצוף	אין חיוב	אחריות הרצף
בטון מתחת לארונות מטבח	אין חיוב	החלטה הגיונית ביחס לאלטרנטיבה של הגבהת הדירה
אלומיניום	אין חיוב	אחריות איש אלומיניום
תריס	אין חיוב	טענת הנתבעים שהבעיה בסגירה נובעת מעקמומיות הקיר. כל עוד הקיר עקום במינון רגיל (וזה המצב) אחריות איש אלומיניום להתאים. ביחס לבעיה בזכוכית ברור שבאחריות איש אלומיניום
אמבטיה גובה	אין חיוב	אחריות אינסטלטור בנוסף לא ברור הנזק [האחריות היא לנזק לא לתקן]
ריקון אמבטיה	אין חיוב	אחריות אינסטלטור לשיפועים. בנוסף, לטענת התובע פתיר במכסה הברגה. לא הוכח.
ארון מחלק מים	אין חיוב	הוסכם ע"י הצדדים להסיר את הסעיף הזה
בעית מים חמים בשתי מקלחות	אין חיוב	הודגמו מים חמים בשתיים, כך שאין בעיה בקוטר צנרת.
צינור ניקוז חשוף ביחידה	אין חיוב	אילוץ גבהים, ניתן לכסות בתוספת תשלום
מיקום מזגנים	אין חיוב	אחריות איש מזגנים
רטיבות במטבח יחידה	אין חיוב	עובש ולא רטיבות
רטיבות בחדר יחידה	אחריות התובע	טענת התובע שהצמדת בנייה קלה לכבדה רגישה לרטיבות, לטענתו ביצע איטום, וחלק מהבעיה היא אי סיום הפנלים.

עמוד 9 מתוך 15

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 P.O.B 8178 Brurya St. Main Office:

טל' 02-5371485 Tel פקס 02-5379626 Fax www.eretzhemdah.org beidtin@eretzhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois



יתכן שחובתו לאטום שוב.		
התווכחו אם יש תוכנית שקעים – איש לא הציג ראיות	חסר נתונים	חוסר בשקעים
		תוספות שבוצעו בלי שנתבקשו
טענת התובע שנדרש לשימור, והצבע לא עלה כסף. הדרישה לשימור אינה חלק מההסכם, וממילא אם לא נתבקש, וקשה לראות כאן 'שדה העשויה ליטע', א"כ התשלום כשידו על התחנתונה, במקרה הזה 'הוצאה'. ממילא פעולת התובע אינה מורשית כחלק מתשלום עבודתו היומית, עבודת הטייח אינה מענין הדיון, אך תקוזה עבודת הפיקוח של התובע. לא נטען 'טול עציך ואבניך'.	יש לקזז את זמן העבודה, שהינו קצר היות שהטיוח נעשה כחלק מטיוח הקיר.	גשר
הצדדים הסכימו (בסיור) על העובדות שהיישור נעשה בלי להודיע לנתבעים כפתרון ליישור הקיר בהעדר טייחים מקצועיים, והוסכם רק באמצע הבית ע"י הנתבעים כפתרון ליישור, לכן על הזמן שלפני ההסכמה אין חובה לתובע כפועל. חלק התובע הינו בפיקוח.	ניכוי שעות עבודת התובע על הזמן לפני שהנתבעים ידעו - כיון שמי שעשה הוא פועל אחר, יופחת זמן העבודה של התובע בפיקוח והנחיה שהינו קצר	פאנל 0 ברחבי הבית
אין הכרח שיהיה סימטרי. התבקש באמצע, יכולים להביא איש גבס לסיום העבודה	אין חיוב	גבס קשת בסלון לא סימטרי



סך הכל עבור הליקויים שנטענו ונמצאו באחריותו של התובע יש להפחית כפשרה הקרובה לדין 1500 ₪.

ו. תשלום עבור השכרת הפיגום

נחלקו קצות החושן והמהרש"ל (ראו קצות החושן יב, א) בדבר תוקפה של מחילה שבלב, האם חלה היא אם לאו. אולם במקום שבו המחילה היא בליבו ובלב כל אדם – מחילה זו חלה, ואין אפשרות לחזור ממנה. זאת ועוד, מחלוקתם של הקצות והמהרש"ל עוסקת במחילה על חוב קיים, ואילו במקרה שלפנינו מדובר במחילה שנעשתה עוד קודם תחילת העבודה, ועל דעת כן נחתם ההסכם (ראו נתיבות המשפט, ביאורים יב, ג), וכפי שיבואר להלן.

ברור שכאשר התובע הגיש לנתבעים הצעת מחיר בסך 700,000 ש"ח, כאשר היה ידוע לו מצבם הכלכלי הדחוק עד מאוד, והוא אף פירט את עלות הפרויקט לפרוטות – אם היה קיים מראש חיוב בגין דמי פיגומים, או בגין רכיבים דומים, לא הייתה להצעה זו כל אפשרות להתקיים. משהתקציב היה התנאי המרכזי והמהותי מבחינת הנתבעים, ברי כי ההסכם לא היה נחתם כלל אילו היה ידוע מראש כי עליהם לשאת גם בעלויות הפיגומים או הכלים האחרים שהתובע הביא לצורך הבנייה. משכך יש פה מחילה לכל השיטות.

זאת ועוד, בהסכם נקבע מנגנון ברור לתביעת תשלומים בגין כל עבודה במועדה. בפועל, בעת השלמת העבודות, התובע תבע סכומים שונים, אך לא תבע כל סכום בגין השכרת הפיגומים. עובדה זו מוכיחה כי באותה שעה מחל על כך. התובע לא סיפק כל הסבר לשינוי זה, ולכן מסתבר שמחילה זו היא מחילה שבלבו ובלב כל אדם, והיא חלה אף לשיטת קצות החושן.

למסקנה, הנתבעים פטורים מתשלום עבור השכרת הפיגום.

ז. תביעה בגין העובדים הפלסטינאים

התובע מסתמך על סעיף בחוזה הקובע כי חובת תשלום 'חבות מעבידים' מוטלת על מזמין העבודה. בית הדין קובע כי הנתבעים פטורים מתשלומים אלו, מן הטעמים הבאים:

א. אין כל ראיה ממשית לכמות ימי העבודה שבהם הועסקו עובדים אלו בבית הנתבעים, מלבד דברי התובע עצמו. הנתבעים טוענים כי ידוע להם על ימים בודדים בלבד שבהם עבדו עובדים אלה בביתם, למעט עובד אחד שעבד כ-15-16 ימים. לטענה זו יש בסיס, שכן התובע עצמו העיד בבית הדין כי בתקופה הרלוונטית העובדים הגיעו לעבוד ביישוב רק ב-53% מן הימים. ימי העבודה המקסימלים שיכלו העובדים לעבוד בבית הנתבעים הם 95 ימי עבודה. אין חולק על כך שצוות זה שתבע את זכויותיו הסוציאליות היה עסוק בעיקר בפרוייקטים אחרים, ולכן **בצורה המחמירה ביותר** ניתן להעריך שהם עבדו בבית זה לא יותר משלושים ימים.



על פי הדין הרלוונטי, לעובד לא קמות זכויות סוציאליות אם עבד פחות משלושה חודשים (ראו צו הרחבה לפנסיה, סעיף 6), וודאי אין לו זכויות כאלו אם לא עבד ברצף במשך שלושים יום באותו המקום.

ב. לפי הסכם הפשרה שנחתם בבית המשפט מצויין שהסכומים נתנו כפיצויי פיטורים. מאחר והעובדים הללו לא עבדו מספיק בכדי לקבל פיצויי פיטורים מהנתבעים אין לחייבם בפיצויים אלו.

ג. היות שכל ניהול הפועלים התנהל ע"י התובע, וידוע היה לצדדים שלנתבעים אין יכולת להתעסק עם הפועלים, הרי שמשמעות סעיף חבות מעבידים היא כלכלית, שהנתבעים מתחייבים לשלם את חבות המעבידים הנדרשת. אך התשלום בפועל הוטל על התובע, היות שהנתבעים שילמו לתובע לפי דרישתו, היה על התובע לצרף את סכומי חבות המעבידים לדרישות התשלום.

למסקנה, הנתבעים פטורים מתשלום פיצויי פיטורים לעובדים הפלסטינאים.

ח. תשלום עבור ימים בהם התובע פיקח על עובדים אחרים

תביעת התובע לשכר עבור עבודתו בימים אלו באה בשלב מאוחר מאוד של הדיונים, בדוא"ל לבית הדין מתאריך 14.4.2026. לאחר שכתב כי לפי דעתו מגיע לו תשלום של דמי ניהול גם עבור רכישת חומר שנרכש בתקופה השניה והשלישית אולם הוא לא יכול לסתור את הטענה הזאת של הנתבעים, התובע הוסיף וכתב: "ברם, אם תתעקשו על הני"ל אבקש תשלום עבור 6 ימים נוספים אותם לא גביתי עד כה (1500 כפול 6 = 9,000 ₪) באופן הכי קנטרני ביקשתם פירוט על 47 ימים מלפני שנתיים!!..."

דיון והחלטה

התובע מחל בכתב ובעל פה על התשלום עבור ששת הימים הללו. המחילה נכתבה בעמוד 6 של דפי החשבון ובהודעות דוא"ל רבות. האם הוא רשאי לחזור בו ממחילתו?

לאחר שמחל אדם על כספו בכתב ובעל פה, אינו יכול לחזור בו. התוספות (סנהדרין ו, א ד"ה צריכא) מבארים כי החובה לעשות קניין קיימת דווקא במחילה הנעשית במסגרת פשרה, ואילו במחילה רגילה אין צורך בכך. כן נפסק בשולחן ערוך (חושן משפט סי' יב, ח): "מחילה אין צריך קניין". הסמ"ע (חושן משפט סי' יב ס"ק כא) מנמק, שמחילה חלה מיד עם אמירתה, משום שהמוחל מסתלק מזכותו באותה שעה (וכעין זה בדברי הרשב"א תשובה אלף לג). וראו עוד מחנה אפרים זכיה מהפקר סימן יא, וערוך השולחן חושן משפט סימן יב, ח. אולם אם המחילה נעשתה בטעות איננה מחילה, אך במקרה שלפנינו אין מחילת טעות אלא תביעה של הנתבעים מהתובע לעמוד בתנאי ההסכם החדשים **שנקבעו על ידי התובע עצמו** שאין דמי ניהול ויש שכר יומי של 1,500 ₪.

למסקנה, הנתבעים פטורים מתשלום עבור ששת ימי עבודת הפיקוח.



ט. תנאי העסקת התובע בתקופה השנייה

התובע טען כי מרגע שנאסר על פועלים פלסטינאים להיכנס ליישוב ההסכם הקודם בטל ומעתה הוא עובד כפועל ששכרו 1,500 ₪ ליום, למרות שלא הודיע דבר לנתבעים. הנתבעים טוענים כי התובע אינו יכול להחליט על שכרו על דעת עצמו בלי ליידע אותם. התובע טען כי אם ההסכם הקודם תקף הרי יושתו על הנתבעים תשלומים נוספים של 20% על הניהול.

ראשית בית הדין סבור שהתובע למרות רצונו לעשות דברים למען הנתבעים פעל לא כראוי במקרה זה בו החליט על דעת עצמו מה טוב עבור הנתבעים. ולכן, אם העסקה היתה נעצרת בנקודת הזמן הזאת הנתבעים לא היו צריכים לשלם לתובע 1,500 ₪ ליום + מע"מ שכן במקרה מעין זה מבואר בסוגיה בבבא מציעא (עו.) שיש לאמוד מהו השכר המקובל עבור עבודה מן הסוג הנדון. עוד עולה שם, שכאשר קיימים פערים במחירים, התשלום נקבע לפי הסכום הנמוך ביותר שבו ניתן היה להשיג עבודה באותה רמת איכות. הריטב"א מוסיף, שאף אם רוב הפועלים נוטלים שכר גבוה יותר ורק מיעוטם מסכימים לפחות, אין מתחשבים ברוב בדיני ממונות, ולכן השכר נקבע לפי המחיר הנמוך. בשו"ע סימן רס"ד סעיף ד פסק: "וכן כל אדם שעושה עם חבירו פעולה או טובה, לא יוכל לומר בחנם עשית עמדי הואיל ולא צויתך, אלא צריך ליתן לו שכרו". וראו קצות החושן שלבג, ששכרו הוא לפי הנמוך שבשכר העובדים בתחום, וכן ראו הרב אורי סדן 'אורות החושן עבודה וקבלנות' עמוד 105.

אולם מאחר ובסופו של דבר רטרואקטיבית הנתבעים הסכימו לתנאי השכר החדשים של התובע והחליטו שהצעתו עדיפה להם יותר מהצעות אחרות – הרי הנתבעים קיבלו על עצמם את התנאים הללו (אין לדמות זאת למה שכתוב בחו"מ סי' שלג "שוכר עליהן או מטען" שכן רק במקרה בו הפועל מחוייב לעבוד ואי הסכמתו להמשיך גורמת לנזק לבעל הבית ניתן להטעות אולם במקרה שלפנינו לא היה שום חיוב על התובע להמשיך לעבוד עם הנתבעים לאחר שלא היתה יותר שום אפשרות לעמוד בתנאי ההסכם. הנתבעים גם לא טענו שכוונתם היתה להטעות את התובע בהסכמה).

למסקנה, הנתבעים חייבים לשלם לתובע 1,500 ₪ ליום עבור התקופה השנייה.

י. יתרת החוב לתובע

לעיל הסברנו באריכות את טענות הצדדים בדבר יתרת החוב. בית הדין מקבל את עמדת הנתבעים, שכן המסמכים שהוגשו לבית הדין תומכים בגישתם, ובנוסף התובע עצמו טען ש'אינו יכול לאשר או להכחיש' וממילא זו תביעה בשמא בלבד. ולכן מיתרת החוב יש להפחית: 7,234.4 ₪.

הנתבעים טענו כי נדרש בטעות תשלום עבור 20% דמי ניהול על פועלים בתקופה השנייה, ולכן מיתרת החוב יש להפחית 8,592.6. התובע השיב בתחילה שנשמט מהחשבון שכר מזגנים עליו לא גבה שום תשלום. אך הנתבעים הוכיחו ממסמכי החשבון של התובע עצמו כי נגבה מהם תשלום עבור מזגנים. בנוסף הנתבעים פקפקו במספר ימי העבודה ובשעות שהתובע עבד בתקופה השנייה.

דיון והחלטה

עמוד 13 מתוך 15

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 P.O.B 8178 Brurya St. **Main Office:**

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס Fax 02-5379626 www.erezhemdah.org beitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois



הצדדים התנהלו בדרך שיש נאמנות למסמכי התובע. כיוון שכך לא ניתן לערער ללא ראיה מוצקת על ימי העבודה של התובע אולם מאותה סיבה יש תוקף מחייב וראיה לכך שכבר נגבה תשלום עבור המזגנים. ולפיכך מהסכומים הנתבעים על ידי התובע יש להפחית 8,592.6 ₪, ס"ה יש להפחית 15,827 ₪.

למסקנה, הנתבעים חייבים לתובע 20,539 ₪ בלבד.

יא. החיוב במע"מ

התובע הודה שאכן אמר בתחילת העבודה שאם הנתבעים ישלמו במזומן לא יגבה מהם מע"מ, אולם כעת הוא החליט לא לקחת את הסיכון ולתבוע תשלום עם מע"מ. הנתבעים סבורים שהתנאי עדיין קיים.

דיון והחלטה

יסוד מוסד בבית דין זה שדינא דמלכותא דינא בארץ ישראל, ודאי בכל ענייני מיסים, ולכן התנאי של עסקת מזומן כנגד אי הוצאת חשבונית בטל. היות שמלכתחילה סוכם הסכום שלא כולל מע"מ על כן עלות המע"מ תוטל על הנתבעים.

בנוסף, היות שלא היתה מחילה על התנאי הכתוב בהסכם אלא אמירה שאם ישולם מזומן אז התובע יוכל להכניס את המזומן למחזור שלו וייקח סיכון ועתה איננו מעוניין לקחת סיכון, ההסכם תקף והמע"מ יושת על הנתבעים.

למסקנה, על הנתבעים לשלם לתובע מע"מ.

יב. הוצאות משפט

כאשר שני הצדדים מתנהלים בדיון באופן סביר, נחשבת פנייתם כ"פנייה משותפת", ועל כן עליהם להתחלק בשווה באגרת בית הדין (כך גם עולה ממדיניות בית הדין המפורסמת באתרו). לכן ישלמו הנתבעים לתובע 1,362.5 ₪.

יג. החלטות

1. הנתבעים חייבים לשלם לתובע סך של 20,539 ₪ עבור יתרת העבודה.

2. התובע חייב לשלם לנתבעים 1,500 ₪ עבור הליקויים שבאחריותו.
3. הנתבעים חייבים לשלם לתובע 3,517 ₪ בגין תשלום מע"מ.
4. הנתבעים פטורים מתשלום עבור : השכרת הפיגום, עבודת השרברב (את התשלום לשרברב יסדירו מולו), תשלום פיצויים לעובדים פלסטינאים, ובגין ימי עבודתו כפקח על עובדים אחרים.
5. הנתבעים חייבים לשלם לתובע 1,362.5 ₪ עבור הוצאות משפט.
6. סך הכל הנתבעים חייבים לשלם לתובע 23,918.5 ₪.
7. את הסכום הנ"ל יש לשלם בתוך 35 יום מהתאריך הנקוב על פסק דין זה.
8. זכות ערעור על פסק הדין נתונה לצדדים, בתוך 30 יום, מתאריך הנקוב על פסק דין זה.

פסק הדין ניתן ביום כ"ז באייר תשפ"ו, 14 במאי 2026

בזאת באנו על החתום

הרב משה גרינהוט, דיין

הרב עמוס ראבילו, אב"ד

הרב חיים בלום, דיין